

PRAISTORIJSKO NALAZIŠTE ATAPUERKA

Narodni muzej, decembar 2005.

Institut Servantes i Narodni muzej u Beogradu organizovali su predavanje o praistorijskom nalazištu Atapuerka, koje je 2000. godine UNESCO preglasio Svetskom kulturnom baštinom zbog svoje suštinske važnosti u tumačenju porekla Evropljana. Jan Van der Made, doktor geoloških nauka i istraživač Odeljenja za paleobiologiju Narodnog muzeja prirodnih nauka iz Madrida, zajedno sa Vesnom Dimitrijević, doktorom paleontologije i vanrednim profesorom Rudarsko-geoloskog fakulteta u

Beogradu, govoriće o najranijim i najobimnijim dokazima o postojanju ljudske vrste u Evropi, pronađenim u pećinama Atapuerke.

ARHEOLOŠKA I ANTROPOLOŠKA OTKRIĆA U ATAPUERKI

Čitava serija arheoloških nalazišta Atapuerka u severoistočnoj Španiji postala je izuzetno brzo svetski poznata početom poslednje decenije 20. veka. U oblasti Siera de Atapuerca, pokraj grada Burgosa (nešto više od 120 km severno od Madrida), španski arheolozi su još od 1972. godine počeli da pronalaze izvanredno značajna svedočanstva boravka i života ljudi iz praistorije. Tada je otkriveno pravo svetilište iz bronzanog doba, starosti preko 3500 godina. Ovo je pokrenulo veliki projekat arheoloških

istraživanja čitave oblasti oko reke Arlanzon, južno od planinskog masiva kantabrijskih Kordiljera, na tzv. Kastiljanskom platou. Već 1992. godine došlo je do fantastičnog otkrića 3 ljudske lobanje stare 400.000 godina, koje su sasvim uzburkale paleoantropologe. Naime, prema svojim karakteristikama, one su pripadale novoj vrsti, koju i danas nazivaju preneandertalci. Grupa lokaliteta u Atapuerki (danas ih je poznato više od 10, a najpoznatiji je pod imenom Gran Dolina) ovih godina ne prestaje da iznenađuje svetsku naučnu javnost: najpre je 1994. godine Huan Luis Arsuaga, rukovodilac projekta, otkrio još jedan izvanredan antropološki nalaz – lobanju staru 800.000 godina. Takođe sasvim nova vrsta, nazvana Homo antecessor predstavlja praktično prve Evropljane – stanovnike našeg kontinenta. (Jedan od bizarnih detalja jeste to da je kod

njih po prvi put zasigurno potvrđen i kanibalizam!). Potom, slede otkrića vatrišta neanderalaca starog 150.000 godina, a najnovijim radovima tokom 2001. i 2003. godine granica starosti Atapuerke pomerena je na 1.3 miliona godina! U Velikoj pećini (*Cueva Grande*) su otkriveni pećinski crteži iz vremena gornjeg paleolita, a u okolini i serija megalitskih spomenika iz mlađe praistorije. Otkriveno je i proučeno veliko svetilište iz neolita, a veliki projekat koji je u toku sasvim sigurno će doneti i nova iznenađenja u oblasti arheologije, antropologije i kulturne istorije Evrope. Zbog svog izvanrednog značaja za nauku i moderno društvo, lokaliteti u oblasti Atapuerka 2000. godine su proglašeni od strane Međunarodnog komiteta muzeja (ICOM) za spomenik svetske baštine.